

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PLASTYKI

KLASA IV

Przewidywane osiągnięcia uczniów

W klasie IV uczeń:

- rozróżnia barwy podstawowe i pochodne, potrafi zastosować wiedzę o barwach podstawowych do uzyskania barw pochodnych, potrafi wykorzystać wiedzę o barwie do stworzenia pracy plastycznej w wybranej gamie barwnej, stosuje świadomie kontrast barwny;
- wykorzystuje barwę jako komunikat – potrafi wyrazić nią nastrój smutku, radości, wyrazić agresję i spokój;
- potrafi wykonać pracę plastyczną z zastosowaniem światłocienia, potrafi określić rolę światła w dziele sztuki, zna naturalne i sztuczne źródła światła i wie, jaka jest ich rola w dziele sztuki;
- wie, co to jest linia, kreska, punkt, tworzy proste kompozycje linearne, zna rolę kreski w dziele sztuki i jej różnorodne rodzaje;
- potrafi tworzyć faktury w obrębie działań plastycznych: rysunek, malarstwo, rzeźba, rozpoznaje różnice fakturalne w dziełach sztuki – wie, czym różnią się faktury w obrębie danej dziedziny sztuki;
- wie co to jest kompozycja rytmiczna, symetryczna, statyczna i dynamiczna, potrafi zastosować odpowiednie środki do uzyskania wrażenia bezruchu i spokoju oraz siły i dynamiki w kompozycji plastycznej, wie, co to jest symetria w dziele sztuki i na jakiej zasadzie opierają się układy asymetryczne, potrafi rozpoznać rytm w dziełach malarstwa i architektury, zna i świadomie stosuje zasady budowy określonych układów kompozycyjnych we własnych działaniach plastycznych;
- wymienia i opisuje funkcje rysunku – funkcja pomocnicza – rysunek jako szkic, rysunek jako samodzielne dzieło sztuki; wie, że linia jest podstawowym środkiem wyrazu plastycznego w rysunku; rozróżnia sposoby rysowania: rysunek linearny, światłocieniowy, walorowy; potrafi się celowo posługiwać podstawowymi narzędziami rysunkowymi (ołówek, piórko, węgiel);
- wymienia i opisuje właściwości dzieła malarskiego – plama jako podstawowy środek wyrazu plastycznego w malarstwie; akwarela – potrafi posługiwać się techniką akwareli, rozpoznaje dzieła sztuki wykonane tą techniką i charakterystyczny dla niej rodzaj plamy malarskiej, gwasz (farba plakatowa) – potrafi posługiwać się techniką gwaszu, rozpoznaje charakterystyczny dla niej rodzaj plamy malarskiej; farby olejne, witraż, mozaika, fresk – rozpoznaje dzieła sztuki wykonane tymi technikami, zna ich charakterystyczne cechy, zastosowanie i sposoby wykonywania dzieł w tych technikach; potrafi rozróżniać plamy barwne charakterystyczne dla poszczególnych technik malarskich;
- wie, że dzieło sztuki rzeźbiarskiej posiada trzy wymiary, zna tradycyjne i współczesne materiały, z których wykonuje się rzeźby i sposoby wykonywania obiektów tego obszaru sztuki; rozróżnia rodzaje rzeźby, płaskorzeźba – relief; wykonuje ćwiczenia rzeźbiarskie w glinie (lub plastelinie), konstruuje układy mobilne z różnorodnych materiałów;
- rozumie pojęcie i podstawowe funkcje architektury – specyfikę obiektów/wytworów tej dziedziny sztuki (architektura mieszkalna, sakralna, użyteczności publicznej, zamek i jego funkcje obronne, pałac jako budowla reprezentacyjna), zna

podstawowe materiały stosowane do tworzenia dzieł architektury, układy kompozycyjne stosowane w architekturze; potrafi wykonać przestrzenny układ z brył geometrycznych;

- posiada wiedzę na temat grafiki – rozumie pojęcia *matryca*, *odbitka (rycina)* i ich funkcje, wie, że dzieło grafiki jest dziełem sztuki w wielu egzemplarzach, zna metody opracowywania matryc graficznych – wie na czym polega druk wypukły, wklęsły i płaski, wie, na czym polega grafika komputerowa i specyfika powstawania dzieł w programach graficznych, wie co to jest grafika artystyczna/warsztatowa i użytkowa; odróżnia wytwory plastyczne grafiki artystycznej i użytkowej;
- tworzy nieskrępowane jeszcze zasadami plastycznymi prace. Jest twórczy, aktywny, z pasją i wyobraźnią. Ilustruje prawdziwe i fantastyczne historie. Wyraża nastroj i emocje w swoich dziełach (szczególnie miłość, radość). Cieszy się tworzeniem.

Ocena osiągnięć ucznia

Ocena ucznia w zakresie plastyki jest trudna, ponieważ obejmuje nie tylko stopień przyswojenia określonej wiedzy, ale również umiejętność posługiwania się nią w kontekście aktywności twórczej. Na plastyce oceniana jest kreatywność, wrażliwość na problemy, umiejętność ich dostrzegania, definiowania i rozwiązywania. Nauczyciel ocenia też poziom wrodzonych predyspozycji ucznia – w tym wypadku zdolności plastycznych, na które uczeń nie ma wpływu i nie zależą one od jego zaangażowania w działanie twórcze. Poniżej przedstawione kryteria mają charakter otwarty i są dla nauczyciela wskazówką do tworzenia własnego systemu oceniania (dają mu możliwość dostosowania go do własnych obserwacji, przemyśleń i klasyfikacji). Każdy zespół uczniów to grupa indywidualności, których rozwój twórczy jest procesem subiektywnym, przybiera własne tempo i kierunek. Szczególnie na plastyce nauczyciel musi to uwzględnić w trakcie oceny.

Na lekcjach plastyki w szkole podstawowej ważna jest zarówno ocena efektu końcowego w postaci rysunku, kompozycji malarskiej czy rzeźby, jak i sam proces twórczy, którego świadkiem jest nauczyciel – zaangażowanie ucznia, stopień przekraczania samego siebie, barier twórczych, poznawczych i komunikacyjnych.

W procesie oceniania efektów aktywności twórczej należy zwrócić uwagę na to, aby każdorazowo ustalać kryteria oceny związane z konkretnym działaniem plastycznym. Przed przystąpieniem do wykonywania pracy plastycznej uczeń powinien dokładnie orientować się nie tylko w jej temacie, ale także w tym, na co będzie zwracał uwagę nauczyciel w trakcie jej oceny.

Formy oceniania zapewniają uczniowi otrzymanie informacji na temat wyników własnej pracy oraz aktywizują jego rozwój wskazując mu kierunek poprawy. Na lekcjach plastyki stosuje się następujące formy oceny:

- wypowiedź (odpowiedź) ustna;
- wypowiedź pisemna: opis dzieła sztuki, krzyżówka;
- ćwiczenia praktyczne: rysunek, praca malarska, graficzna, formowanie kształtu, przestrzeni, kompozycje plastyczne wykorzystujące różne materiały i formy;
- inscenizacje, prezentacje, udział w konkursach.

Oceniając teoretyczną wiedzę ucznia, dotyczącą sztuki oraz jego aktywność plastyczną, należy uwzględnić:

- stopień przyswojenia wiadomości na określony temat;
- aktywność i zaangażowanie w samodzielne rozwiązywanie problemów, wykonywanie ćwiczeń i poleceń;
- porządkowanie własnej wiedzy, kojarzenie faktów, dostrzeganie analogii;

- stopień zainteresowania sztuką – udział w dyskusjach, wyrażanie poglądów, formułowanie własnych wniosków dotyczących określonych zagadnień;
- zaangażowanie w pracę twórczą;
- stopień przekraczania indywidualnych barier rozwojowych – twórczych, poznawczych, komunikacyjnych, organizacyjnych w trakcie działań plastycznych;
- oryginalne rozwiązywanie problemów plastycznych;
- stopień poczucia odpowiedzialności za własne i grupowe działanie;
- celowe wykorzystywanie wiedzy o środkach formalnych do ekspresji własnej;
- indywidualne zainteresowanie działalnością plastyczną, współtworzenie życia kulturalnego klasy i szkoły.

Kryteria oceny

Ocena celująca

Otrzymuje ją uczeń, który:

- posiada pełne wiadomości i umiejętności objęte programem, a także wykazuje się wiedzą znacznie wykraczającą poza program nauczania, uzupełnianą wiadomościami z różnych źródeł i twórczo rozwija własne uzdolnienia;
- zawsze jest przygotowany do lekcji i posiada wszystkie potrzebne materiały;
- jest aktywny, bierze udział w konkursach plastycznych, a także osiąga w nich sukcesy;
- potrafi rozwiązać problem w sposób nietypowy lub interesujący;
- przejawia zdolności plastyczne;
- wykonuje estetyczne, ciekawe prace plastyczne. Jest aktywny na lekcji;
- wykazuje zainteresowanie przedmiotem;
- potrafi pracować w grupie, odpowiedzialnie traktuje powierzone zadania;
- z zaangażowaniem uczestniczy w różnorodnych formach lekcji: bierze udział w dyskusjach, broni swoich poglądów, z szacunkiem odnosi się do działalności twórczej kolegów;
- otrzymał przewagę ocen celujących w czasie okresu (semestru). Średnia ocen musi być równa lub wyższa niż 5,3.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje ją uczeń, który:

- zawsze jest przygotowany do lekcji i posiada wszystkie potrzebne materiały;
- jest aktywny, wykonuje estetyczne prace w wyznaczonym czasie, zgodnie z tematem;
- wykazuje się umiejętnością celowego stosowania środków plastycznych i oryginalnością;
- z zaangażowaniem uczestniczy w różnorodnych formach lekcji: jest zainteresowany tematem, uczestniczy w dyskusjach;
- posiada pełne wiadomości i umiejętności objęte programem;
- aktywnie uczestniczy w zajęciach lekcyjnych, przynosi przybory potrzebne do lekcji;
- potrafi pracować w grupie, odpowiedzialnie traktuje powierzone zadania;
- zadania dotyczące wiedzy o sztuce wykonuje z pełną znajomością tematu;
- otrzymał w czasie okresu (semestru) przewagę ocen bardzo dobrych. Średnia ocen częściowych musi być równa lub wyższa niż 4,5.

Ocena dobra

Otrzymuje ją uczeń, który:

- poważnie traktuje swoje obowiązki, jest przygotowany do lekcji, przynosi wymagane materiały plastyczne, podręcznik, zeszyt ćwiczeń itp.;
- jest zainteresowany lekcją i umiarkowanie zaangażowany w jej formy;
- systematycznie wykonuje zadania dotyczące wiedzy o sztuce;
- prace plastyczne wykonuje starannie i zgodnie z tematem, jego umiejętności mieszczą się w normie;
- posługuje się wiadomościami i umiejętnościami objętymi programem
- nie wchodzi w sferę eksperymentu, ale wykazuje gotowość do pogłębiania swoich umiejętności;
- nie otrzymuje ocen celujących, a przeważają u niego oceny dobre, sporadycznie bardzo dobre. Otrzymał w czasie okresu (semestru) oceny niedostateczne, ale są one sporadyczne i poprawiane. Średnia ocen musi być równa lub wyższa niż 3,5.

Ocena dostateczna

Otrzymuje ją uczeń, który:

- sprostą wymaganiom podstawowym;
- swoje obowiązki traktuje poważnie; najczęściej jest przygotowany do lekcji;
- mało aktywnie uczestniczy w zajęciach, nie zawsze jest zainteresowany tym, co się dzieje na lekcji;
- potrafi zastosować wiadomości do rozwiązywania zadań przy pomocy nauczyciela;
- wykazuje gotowość do zajęć, ale nie czyni większych postępów;
- nie wykazuje się pomysłowością;
- wykonuje prace najczęściej zgodnie z tematem i założeniami, ale niezbyt starannie i na niskim poziomie osiągnięć;
- otrzymuje oceny dostateczne, dobre, czasem bardzo dobre, ale też często oceny niedostateczne za nieoddanie prac. Średnia ocen nie przekracza 3,5.

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje ją uczeń, który:

- lekceważy swoje obowiązki: rzadko przynosi wymagane materiały plastyczne, podręcznik, zeszyt ćwiczeń itp.;
- niechętnie podejmuje działania plastyczne na lekcji;
- nie jest zainteresowany przedmiotem: sporadycznie bierze czynny udział w lekcji;
- ma braki w podstawowych informacjach;
- niechętnie lub wcale nie wykonuje poleceń nauczyciela;
- nie rozlicza się z prac plastycznych;
- nie czyni postępów, ale wykazuje gotowość do sprostania wymaganiom koniecznym i podstawowym;
- fragmentarycznie opanował wiadomości i umiejętności objęte programem;
- nie wykazuje woli uzupełnienia wiadomości i poprawy oceny;
- rzadko otrzymuje oceny pozytywne. Przeważają u niego oceny niedostateczne za nieoddane prace. Średnia ocen nie przekracza 2,5.

Ocena niedostateczna

Otrzymuje ją uczeń, który:

- lekceważy swoje obowiązki: nie przynosi wymaganych materiałów plastycznych, podręcznika, zeszytu ćwiczeń itp.;
- nie uczestniczy w działaniach plastycznych;

- nie wykonuje ćwiczeń i poleceń nauczyciela;
- biernie uczestniczy w lekcjach – nie bierze udziału w dyskusjach, pogadankach;
- nawet w stopniu elementarnym nie opanował materiału i nie nabył umiejętności wskazanych w programie nauczania;
- nie wykazuje chęci poprawy oceny ani zainteresowania przedmiotem;
- nie posiadał umiejętności, które są konieczne do dalszego kształcenia;
- przeważają u niego oceny niedostateczne. Średnia ocen jest niższa, niż 1,5.

Ocena ta nie wynika z braku uzdolnień ucznia, lecz z całkowitej niechęci do przedmiotu oraz braku jakiegokolwiek pozytywnej aktywności i pracy na lekcjach.

Oceny wystawione w trakcie roku szkolnego dotyczą także następujących form pracy ucznia:

Aktywność uczniów podczas lekcji oraz ich przygotowanie do lekcji będą oceniane odpowiednio za pomocą plusów i minusów (cztery plusy – ocena bardzo dobra; cztery minusy – ocena niedostateczna). W przypadku nieoddania pracy uczeń ponosi negatywne konsekwencje swojego postępowania, do oceny niedostatecznej włącznie. Uczeń ma 2 tygodnie na poprawę pracy (po tygodniu otrzymuje pytanki, a po dwóch tygodniach – ocenę niedostateczną). Ocenę niedostateczną za nieoddanie pracy uczeń może poprawić przynosząc zaległą pracę, ale ocena niedostateczna pozostaje. Wyższą ocenę śródroczną lub roczną mają ci uczniowie, którzy biorą udział w konkursach plastycznych i pomagają przy dekoracjach. Każda praca plastyczna jest oceniana, za wyjątkiem niektórych prac w zeszytach ćwiczeń, o czym uczniowie będą informowani przed przystąpieniem do wykonywania pracy. Przy ocenie pracy brane są pod uwagę: zgodność z zadaniem, pomysłowość wykonania, estetyka pracy, inwencja twórcza oraz innowacyjność. Nie ocenia się talentu, tylko zaangażowanie w pracę twórczą. Oceniana będzie także czystość barw, precyzja działania i kreatywne podejście do tematu. Taka ocena zachęca dzieci do dalszych wysiłków. Ocena z plastyki powinna być raczej elementem zachęty niż egzekwowania wiedzy. Oceny muszą być indywidualizowane, ze względu na specyfikę przedmiotu.

Uczeń może podwyższyć ocenę śródroczną albo roczną poprzez udział w konkursach plastycznych, które odbywają się w ciągu całego roku szkolnego lub poprzez wykonanie, na ocenę celującą pracy wskazanej przez nauczyciela lub wykonanie prac dodatkowych.